

PETAR PEKIĆ

BISERJE
I
DRAGO KAMENJE

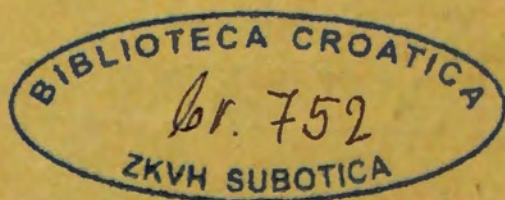

SUBOTICA

ŠTAMPARIJA ČERVIK ANDRIJA SUBOTICA, PAŠIĆEVA UL. 2

*Stanić
1925*

zkvh.org.rs

UVOD

*Kad veselja zanos dušu nam opaja
Ili od bola ljuta kad nam srce gine,
Bistrina razuma i žar osjećaja,
Musset veli slavni, poeziju čine.*

*Bolni život ovaj ipak ima čara.
Vidim, shvatajući pravo mu značenje,
Da od suza katkad i ljubavi žara
Postaje biserje i drago kamenje.*

*Zrnaca sam takvih nekoliko zbrao
Pa ih u žeženo zlato okovao
Bez ikakva straha što vihor užasni*

*Oko mene drvlje, kamenje obara;
Neka se hrastovi ruše gorostasni,
Alemova zrnca ostaće bez kvara.*

20. X. 1935.

GENEZA

O Vječnosti!
Koja prošlost s budućnošću stapaš,
A čija se krije tajna
Neshvatljiva ljudskome razumu,
O Tebi me pomisao divi
U vremenu što prolaznost mjeri,
Al nemoćan da o Tebi
Misli, čuvstva izrazim dostojno,
Padam evo
Kao kaplja Tvoga oceana
Da utonem u Tvom neizmjerju
Ne kazujuć o Tebi ni riječi.

U Tebi se Zamisao
Očitova s početkom bivanja
Koje slabi razum ljudski
Dokučiti jedva može.
Kad u Tebi stvoreno bi vrijeme,
Ja posmatrah
U prostoru neizmjernom
Divni prizor veličajnih djela
Mudrosti beskrajne.

I postade tvar Svemira.
Sila se iskonskih uzroka pokrenu;
Bi početak izražaja
Vječne Biti.

Kaos u svome zastade bescilju
I sili se pokoi stvaranja
Koje svrsi odredjenoj teži.
Duhom se ožive mirijade zvijezda
I gibanje nasta skladno.
Sunca raznobojna
Odjenu se u goruća tijela,
Svijetlost šire i topline dahom
Svud na život bude
U pvoju prve zore
Nježne klice mlade Flore.

Svijetovi se porodiše
Odjeveni velelijepo.
Ali ukras i raskošni prirode sjaj
Ne nadjoše odraza u duši:
Nikoga ne bješe da se njima divi.
Kroz epohe brojne
Prolaziše milijuni ljeta,
A da nigdje jošte nije
U prirodi urešenoj bilo
Misaona bića čija bi jedino
Luč razuma ljepše sjala
Od Svemira sviju zvijezda,

A vrijednost mu veća bila
Od beskrajne vaselene tvari.
Uzaman je narav sjala,
Čari su joj mrtvi bili:
Nije bilo ko da im se divi.
Svud tišina bi nijema,
Svud pustoši praznina očajna.

Vječna Misao
Čiju mudrost djela joj tumače,
Koja nema prošlost ni budućnost
Nego koja vječno jeste
Kao svrhu što bi
Svijetove svojim nadahnu duhom
Od koga se čovjek rodi.

Duh je njegovo najveće odličje,
A s tijelom su života mu
Bol i radost stalni dionici;
S malo sreće, a premnogo bijede
Sudbina ga zemlji prikovala.
Njegovom je biću
U naravno ucijepljeno nadnaravno.
Zato duhovne mu ne klonuše sile
Koje svome izvoru ga dižu,
Već poletom on se trajnim
Te božanskim nadahnućem
I razumom svojim vinu

Do vrhunca tvarna svijeta.
Prirode mnoge on otkriva tajne
I za višim stalno teži znanjem
Želeći prozrijeti u dubinu biti
Samoga stvaranja.
Pa udivljen oči svoje
Zvezdanome nebu diže
Te posmatra kako plamte
U veselju božje luči,
Kako se mnoga i ogromna
U Svemiru gase sunca,
A mjesto njih nova pale;
Kako umiru svijetovi bezbrojni
I novi se sveudilj radjaju.
Pa se pita znatizeljno:
„Šta će biti od Zemlje i sustava Sunca
Kad nalete na Herkula zvijezdje? ¹⁾
Šta će slijediti smrt njihovu
Kad se budu Svemirom rasuli?
Iz njihove da li će tvari
Postati drugi, možda savršeniji svijetovi?
Ili će svi života se znaci
U studenom ugaziti Svemiru?“

1) Prema Doplerovoj tvrdnji cijeli naš sunčani sistem juri brzinom po prilici od 20 km. u sekundi prema Herkulovu zvijezdju koje se nalazi na sjevernome nebu, a sadrži oko 300 zvijezda. Ondje se može dogoditi sudar u kojem bi propao naš sunčani sistem. Astronomi su vidjale takve sudare pri kojima plane sjajno svijetlo poslije kojega se zvijezde izgube u svemiru.

Na te riječi odgovora nema.
Materijom duh upravlja
Pa neznamo šta će s njome biti.
Djelovanjem narav stalnim
Ovdje nešto počne, a drugdje svršava.
Ali priroda kao cjelina
Svoga razvoja da li je u pečetku?
Ili završetku?
Od smrtnika ko to može znati?
Kud idemo, kuda ćemo stići?
Na svom putu gdje se nalazimo?
Da li smo već do zenita došli
Pa da prošlost postaje budućnost?
Ili možda isrpljene,
Kao što svaki ko se u vremenu rodi
I umrijeti mora,
Životne popuštaju energije
Sve što u Svemiru postoji
Da zatim sve umire tiho i navijeke
Te opet ono nastane stanje
Što prije početka vremena je bilo?

O čovječe znatizeljni!
Obuzdaj ti pustu ambiciju
Da postigneš onu svrhu
Koja tvoje nadmašuje sile.
Tvoj razum kao i fizička ti snaga
Odredjene ima granice

Preko kojih nikad nećeš prijeći.
Djeluj stalno, ali se odreci nade
Da ćeš ikađ znati moći
Tajnu koja tako velika je
Da kad bi je baš i ugledao
Sa slabom naravi
Tvojega razuma ne bi je shvaćao.

O BOGU

I.

Tebi po kome svemir postade neizmjerni,
Koji pokrenuo i uskladio svijetove si brojne
I duhom života nadahnjuješ ih stalno,
Tebi o kome niko ne može dostojne reći riječi
Ja atom atoma slabošću prirodjenom
Bistrine moga razuma što si mi ga dao
Dizem u visine duh i srce svoje.
Griehom bih smatrao, da kao filozofi
Oholi narav tvoje istražujem biti
Koji ljudski razum ne može shvatiti.
Pa i da prirode sve otkrije tajne,
Čovjek Tebe više ne bi poznavao,
Jer kada sam sebe ne može upoznati,
Uzalud mu napor, da narav Tvoju shvati.
Duh i osjećaji jedino još mogu
Do neizmjernosti vinuti nas Tvoje,
A s njima pokornost odlukama Ti vječnim
Pa dobrotu srca i plemenitost djela
Svemoći Ti mogu molitve biti drage.
Već i pomisao da se dići možemo
Do Tebe koji si izvor i svrha svemu

Radošću velikom napunjuje nam grudi.
Ipak duhom ljudi rijetko se Tebi dižu,
Gruba tvar za zemlju suviše ih veže.
O kad bi o Tebi kao izvoru svome
I kao vladaru svega što postoji
Razmišljali više iz dubine srdaca,
Oni bi do Tebe vinuli se često
I Tvoje dobrote postali dostojni!
Ali njih na zemlji razne raspaljuju strasti,
Trenutna im sreća važnija se čini
Od radosti što je blizina pruža Tvoja.
Oni Ti većinom uzdahe šalju tople
Kad udarci teške nesreće ih biju,
Slabi, nezahvalni, a rijetko pokorni,
Najbliži su Tebi kada suze liju.

* * *

II.

Stvaranje svjedoči Njegovo bivanje,
Svemirom upravlja mudrost Mu beskrajna;
Ljudsko Ga ne može dokučiti znanje:
Bit Njegova vječna ostaće nam tajna.

Skeptici nam vele: „Ako Bog postoji,
Zašto nam se tako sam On ne prikaže
Da o Njemu niko ne može da dvoji
Nego da sa bivstvom svaki Mu se slaze?“

Filozofi bijedni, s kakvim pravom tako
Stavljate uslove svome Stvoritelju
Da ćete u njega vjerovati lako
Ako vam ispuni nedostojnu želju?

Ko na tok prirode malo bolje pazi
Zna da narav Njega dosta nam odaje,
Sam Spinoza veli, da Ga svud nalazi,
Ipak on opstanak Njegov ne priznaje.

Pironisti opet bučno dokazuju.
„Zašto Bog na svijetu dopušta i hoće
Da pakošću ljudi sami sebe truaju
Da ih zatim kazni za njihove zloće?“

Jest, od zla na svijetu ljudstvo mnogo strada,
Ali zlo il dobro svaki sam uradi.
Zato božja pravda koja vječno vlada
Svaku zloću kazni, a krepost nagradi.

Mislioci brojni u svako su vrijeme
Za nauku napor ulagali divni
I čuvene svoje stvorili sisteme
Koji medjusobno vidno su protivni.

Jedni vele, da je svijet ovaj najbolji,
Drugi u njem' vide samo zloću mnogu,

A svi po tom svijetu i po svojoj volji
Stvaraju nazore i o samom Bogu.

Leibniz znade šta Bog ne može da čini,¹
Descartes sumnja u se i sve stvari krute,
A nešto kasnije u svojoj taštini,
Hvali se, da znade božje attribute.

Filozofi drugi isto tako griješe
Kada u kaosu njihovih sistema
Uzroke finalne nastoje da riješe
Um ljudski za koje domašaja nema.

Ljudskome razumu nedostaju si'e
Da se do istine božanske uzdigne;
One su neznatne svakom označile
Granice do kojih ko može da stigne.

Zato bit se božja ne može da shvati.
S tim naporom ljudi treba da prestanu,
Jer da oni Boga mogu upoznati,
Trebalo da i sami bogovi postanu.

¹) Leibniz prema svojoj poznatoj trilemi smatra da je ovaj svijet najbolji od svih mogućih svijetova, što se očividno protivi pojmu svemogućnosti božje.

MOJA DUŠA

Osjećam te u svom biću,
Moga tijela ti si bit bestvarna,¹⁾
Misaoni ti mi svije otvaraš
I najviše činiš dostojanstvo;
U životu mome
Po tebi me naizmjenice snadje
Slast, veselje, bol i tuga;
Ti mi daješ neprestano
U sreći poleta, u nesreći snage,
Ipak si mi pored svega
Što mi pružaš u tvarnome svijetu,
Dušo moja, sasvim nepoznata.

Bez tebe je mrtvo tijelo,
A bez njega da li si ti živa?
Kada udruženi vi život dajete,

¹⁾ Da li je duša zaista bestvarna? Sv. Irenej smatra, da je duša dah, dok Sv. Justin i Origen drže da je ona stvorena od materije. Slično tvrde Tertulijan u svojoj *Raspravi o duši* (cap. VII. pag. 268) i Sv. Ambrozije (Amb. de Abrahamo). Sv. Hilar pak veli, da materija sačinjava sve što je stvoreno. (Hilar. in Math. pag 633). Premda nam se čini, da je ovu tvrdnju vrlo teško, da ne kažemo nemoguće, oboriti, ipak je sa naučnoga gledišta mučno raspravljati o tome, jer nepoznamo narav duha niti su nam poznati svi običaji i nara materije.

Za opstanak od vas dvoje
Ko uslove ima bolje?
Ne znajući narav tvoje biti,
Mene hladni razum upućuje
Na misao koja uvjerava
Da u žiću mome
Ti si mi svijest, a tijelo orudje.

Kad u vrevi svoga društva
Melodije slušam uznosite,
Ti katkada
Od mojega podješ tijela
I brzinom u daleke
Zaletiš se, dušo, strane.
Al bez tebe
Melodije i žamor veselja
Ne djeluju na besvijesno tijelo
Pa niti sama časa toga
U spoznaji tijela svoga
Niti mogu
Po naravi tvarna svijeta
Bestvarna ti upoznati svojstva.

Kakvom silom, dušo moja,
Ostavljaš mi smrtno tijelo
Da te, ipak, neizmjereno udaljenu
Do smrti nit s njime veže?
Kakav život

U tom stanju tebe uzdižava?
To će vječna ostati nam tajna
Koja samo toliko otkriva
Da bez tijela nama nepoznatim
Živiš ti životom.
Ljudski razum uzalud se trudi
Da tu vječnu tajnu shvati,
Nju će bolje samo
Poslije smrti, možda, znati.

RAZUM I DOBROTA

FILOZOF:

Ti si vjekovita čovječanstva dika,
Ti ga neprestano dižeš u visinu,
Da šireći obzor svojega vidika
Sakrivene tajne upozna istinu.

Ti si biću našem iskra bogodana,
Na života stazi vodilica vjerna;
U nesreći blažiš boli naših rana,
U sreći nam dobra pružaš neizmijerna.

Što god ruka ljudska za čovjeka stvara,
Što god okolo nas očima nam godi,
Što god u životu za nas ima čara,
U dušama našim po tebi se rodi.

Cijeli svijet se tvojoj veličini divi.
Oh! tebi najveću čast odati mogu
Shvatajuć istinu da tvoj plamen živi
Sličnima nas čini i samome Bogu.

ODGOVOR:

Jest, u svijetu razum prava čuda stvara,
Njega čovječanstvo svim zanosom slijedi;

Razum je u nama iskra božjeg dara
Koja bez dobrote ništa nam ne vrijedi,

Oh koliko ljudi na ovome svijetu
Koje sjaj blistave učenosti krasi
Zločinom sudbinu stva aju im kletu
Koja zadnju iskru čovječnosti gasi!

Svaku zamisao čovjekovih djela
Razum prosudjuje, a volja rješava,
Kao što kretnjama upravlja nam tijela
Tako sviju čina ona moć je prava.

Razum poput luči svijetli nam u tami,
A savjest našega mjerilo je rada
Da možemo tako odlučiti sami
Gdje nam poći valja i gdje nam je nada.

Može čovjek steći dragocjeno znanje,
Može do svjetskoga podići se glasa,
Može bit u svemu najbolje mu stanje:
Samo dobra djela donose mu spasa.

U ponoru bijede il u sjaju slavlja
Vječna hoće pravda da se za zlo strada
I da sreća prava tamo nam se javlja
Gdje god razum svijetli, a dobrota vlada

ŽIVOT

Od atoma
Pa do zvijezda stajačica
S udivljenjem
I zaronjen u dubine misli
Posmatram ti različito djelovanje
Koje nikad u prirodi ne prestaje
Već u bezbrojnim oblicima
Vječno traje.

Kod organskih bića
U krvi je, vele, izvor tvoje biti,
Jer čim neko svoju krv izgubi,
S njom zajedno gubi tebe
Te nemoćan i bez svijesti
U naručje pada smrti.

Al vidimo kako mnogi
Bez gubitka kaplje krvi
Danomice na sve strane
Bespomoćno ginu.
Nije, dakle, izvor moći tvoje
Jedino u krvi
Već i u potrebnoj

Harmoniji svih udova tijela.
Klonulost organa i starost napuštaš,
Nepodnosiš potresne udarce,
Niti trpiš studen ljutu,
A toplina žarka te ubija.
Tad odlaziš neprimjetno
Kao uzdah tihoga zefira
Pa da zatim ponovo se vratiš
Te u drugim oblicima
Nastavljaš ti od postanka svijeta
Pobjedničko djelovanje.

Kraj stvorova sitnozornih
I najvećih glodjavaca
Vidimo te u carstvu raslina,
Zemlji, vodi, zraku
I svemiru eternome.
Kud god pogledamo,
S djelima se tvojim susretamo,
U vrevi smo tvojoj stalno,
Oblike ti posmatramo tvarne;
Shvaćamo ti djela veličajna,
Ali ti si uvijek u suštini bio
I bićeš nam tajna.

MOJI NEPRIJATELJI

Mladost me prolazi borbena i burna,
Na me se dušmani dižu sa svih strana;
Zbog njih su vremena postala mi tmurna:
Malo u životu imah sretnih dana.

Protivnici gordi, recite mi jasno
Zašto protiv mene osvetu kujete
Kad svi dobro znate, da sam uvijek časno
Vršio zadaću dužnosti mi svete?

Koliko mi negda bili ste ljubljeni
Potvrđuju djela prošlosti mi cijele,
A za ljubav moju gordi, ogorčeni
Na mene ste vaše naperili strijele.

Da mi pokazete žučnu mržnju svoju,
Vi ste me okrutno napadati stali,
Al u teškom brzo klonuli ste boju
I udarcem snažnim pogodjeni pali.

Premda sam već ljutih zadao vam rana,
Falanga vam ipak na mene se kreće,
Al u jeku, znajte, našega mejdana
Gruba sila vaša slomiti me neće.

U rukama vašim britki mač se sije,
Al iskusićete, da je mnogo jača
U neravnoj borbi što će da se bije
Oštrina mog pera od vašega mača.

BIJEDA

Mrzla studen vlada,
U sobici hladnoj žena
Duhom satryena,
Tijelom slaba, izmučena
Uzdiše i plače.
Kraj nje su joj sitna djeca,
Jedno hljeba moli,
Od bolesti drugo jeca.

Otkada je bolna,
Izgubila vjerna muža,
Nikog nema da joj
Pomoćnicu ruku pruža;
U zalosti, bijedi
Prolaze joj teški dani;
Pranjem rublja sebe
I djecu joj mučno hrani.

Dijete joj je gladno,
A u kući hljeba nema,
Ipak sjedi mirna
Kao da je mrtva, nijema,
Al ranjeno srce

Puca joj već od težine
Što gledati mora
Kako drugi sin joj gine.

Već na zemlju davno
Spustila se noći tama,
U sobici jošte
Sa dječicom bdije sama,
U krilu ih svome
Od studeni brižno krije,
A nad njih nagnuta
Uzdasima toplim grije.

Kad sutradan sunce
Progna tamu noći snene,
Nadjoše ih znanci
Grčevito zagrljene;
Krutom se udarcu
Dulje nisu već oprli,
Od studeni, gladi .
Zajedno su svi umrli.

OSUŠENI ZUMBUL

Kad god ga pogledam srca rasplakana,
Osušeni zumbul svaki put me sjeća
Sve ljepote, milja nekadašnjih dana
Kad životu mome blistala je sreća.

Kao znak ljubavi moja draga Mica
U njegovu sjaju meni ga je dala,
Ođ veselja, stida, ražarena lica
Vječitu mi tada vjernost obećala.

Ranije uvela od svojega cvijeta,
Moja draga Mica nije više živa ;
U mladosti ranoj, od osamnaest ljeta
Već godinu dana u grobu počiva.

Mnogo sam otada puta suze lio
Što je tako mlada morala umrijeti ;
Da bi spomen njezin što draži mi bio,
Čuvam ovaj zumbul ko talizman sveti.

A ti, Mico draga, ako riječi moje
Onkraj groba mogu do tebe doprijeti,
Dodji mi katkada dahom duše svoje
Pa te ni smrt posve neće mi oteti.

KAD MLADOSTI SJAJ POTAMNI

Kad mladosti sjaj potamni
I srce mi stud zahvati,
Naborano lice moje
Ko će pogledati?

Kad me sudbe ruka kruta
Nesmiljeno stade biti;
U nesretne moje dane
Ko će me tješiti?

Kad bolesno tijelo moje
Počne gorku čašu piti
Za postelju prikovano,
Ko će nad njim bditi?

Kad drhtava stade ruka
U zadnji čas grozoviti
Tražit ruku prijateljsku,
Ko će ju pružiti?

Kada smrti kosa britka
Presječe mi žića niti,

Ohladnjelo tijelo moje
Ko će prihvatiti?

Kad sahrane trudno tijelo
I zemlja me stade kriti,
Na crnome humku mome
Ko će zažaliti?

Kad u grobu već započne
U prahu me nestajati,
Medj živima mene neće
Niko spominjati.

POEZIJA

Vele da vremena minula su stara
Kada poezija bila je u cvijetu,
I da samo zlato danas ima čara
U modernom društvu i otmenom svijetu.

Vi koji s ponosom kazujete glasno
Da božanske pjesme sklad vas ne opaja,
Recite, o ljudi! recite nam jasno.
U vašemu srcu ima l' osjećaja?

U mladosti vašoj da li ste ljubili?
I da li ste suze u nesreći lili?
Da l' očima vašim ljepota se mili?
Da l' ste u zanosu o sreći vam snili?

Oh! možete reći što god vam je drago,
Plamen osjećaja grije vaše grudi
Koji će nam biti neprolazno blago
Dokle god na svijetu bude jošte ljudi.

Na krilima lakim slatke poezije
Duša nam nad sfere zemaljske se vine
Da iskrom božanskom što j' ugodno grije
Novi sjaj beskrajne vječnosti joj sine.

Poezija milje na zemlji nam stvara,
Ona je u bolu melem naših rana,
Ona nas opojnom ljepotom očara,
I dušama našim najsladja je hrana.

DUŠNI DAN

Grobovi su cvijećem iskićeni,
A na njima gore nebrojene svijeće,
Tišinu je živost zamijenila
Svijeta što pobožno po groblju se kreće.

Živi mrtve pohadjaju svoje:
Oca, majku, braću, sestre, djecu dragu,
Pohadjaju prijatelje, znance
Kojih blagosilju uspomenu blagu.

Nad humcima oborene glave
Živi dužnu počast mrtvima odaju
Sa kojima duhom sjedinjeni
Katkad se predaju bolnom uzdisaju.

Pa se čini, da u istom krugu
Opet okupljene obitelji cijele
Kraj sjećanja prošlosti im davne
Mistične ljubavi osjećaje dijele.

Susret ovaj tumači nam glasno
Prolaznost života, ništavilo svijeta,
A grobovi dragih pokojnika
Kazuju nam gdje je naša prava meta.

SUBOTICI

Ja živim, jer sudbina tako mi hoće kruta,
U rad plemeniti ulažem snage mlade,
A za muke moje kakvu mi nagradu pružaš,
Bunjevački grade?

Nastojao sam vazda silom volje neslomive
Da djelima uveličam glas imenu tvome,
A ti fatalne udarce mladome životu
Zadao si mome.

Sad oni Bunjevci gordi tobom upravljaju
Koji su nekada moji bili zaštitnici,
Ali sa dobitkom vlasti nisu mi postali bolji
Nego protivnici.

Do njih više molbe ne dopiru vapaji,
Vlast ih robovima učini njihove taštine
Pa ono protiv čega su negda se borili
Sada sami čine.

Gorak mi je život u tebi, bunjevački grade,
Ipak u borbi teškoj ne padam u ponor očaja,
Jer sinovi tvoji mladji za kulturu goje
Više osjećaja.

IMENDAN

Na vaš imendan, plemenita Nelo,
Želim od srca, da svi vaši dani
Života stazom prolaze veselo
Kao da od vas budu izabrani.

Mnogi su znanci sa lijepim željama
Poklonili vam divne kite ruža,
Oh! šta još mogu ja darovat' vama,
Da vam poklon moj draž najsladju pruža?

Šta najmilije moglo bi vam biti
Kad uživate ovog svijeta blago?
U obilju svem raskošno vas kiti
Žeženo zlato i kamenje drago.

Kao Minervu božicu mudrosti
Aureola vaše krasi čelo,
A kraj tolike lijepe vam kreposti
Čari Venere s vas blistaju, Nelo.

Ipak primite ovaj dar od mene,
Jer će naskoro umrijeti vam cvijeće,
Jedino trajne biće uspomene
Ove kitiće što uvenut' neće.

SVRHA ŽIVOTA

Na bunjevačkom prelu 2. veljače 1932 deklamirala
Gabrijela Skenderović.

Za veseljem neprestano
Žudi svako srce mlado,
Amo sada, amo hitno,
Omladino, naša nado!

U prošlosti pjesme zvuci
Budili su rod naš mili;
I mi glazbu, ples hoćemo
Dok smo mladi, zdravi, čili.

U kolu će djevojaka
Gdje ljepote sjaju draži,
Mnogi mladić žića svoga
Naći dragu koju traži.

A djevojka tu će mlada
Upoznati svoga para
S kojim će je ljubav žarka
Sjediniti kod oltara.

I tada će u omilju
Uživati sretne dane

Pored vjerna vojna svoga,
Pored drage odabrane.

I oni će svijesni biti,
Kad godine lete mlade
Da kroz život dobro prodje
Onaj koji živjet znade.

NAD KREVETOM BOLESNE PRIJATELJICE

Nepomično mlado tijelo njeno
U krevetu klonulo počiva,
Po dahu se što joj diže grudi
Zna jedino, da je jošte živa.

Od bolesti što joj tijelo slama
Plave su joj oči oborene,
A pramovi oko blijeda lica
Osuše se zlatne kose njene.

Oko njenih rumenih usana
Ne sja više osmjeh rajskih čara,
A mekoćom ona svoga glasa
Slatke riječi već ne izgovara.

Oh! kako bih ja presretan bio
Da mjesto nje bolovati mogu,
Od srca bih za tu sreću velju
Molitvom se zahvalio Bogu.

Al uzaman. Bog to tako hoće,
Da se sudbe ne mogu mijenjati
I da muke budu mi još veće
Gledajući kako draga pati.

AGONIJA

„Propala je moja nada,
Već godinu dana punu
Pluća moja stalno trunu,
Ginut moram tako mlada.

Dodje konac mojih dana,
Od moje su čar mladosti
Još ostale samo kosti
Koje crvih biće hrana.“

Kao kada vene cvijeće
Da se tiho potom suši,
Samrtni već dah je guši:
Marte skoro biti neće.

Ona suze stade liti
Na ovome što je svijetu
U najljepšem bila cvijetu
Pa će hladni grob je kriti.

Lijek ne može da je spasi,
Sile je već ostaviše;
Satrvena jedva diše,
Život joj se mladi gasi.

Sa svijetom se ona dijeli,
Od bolova izmoreno
Ohladi se tijelo njeno
I kruta ga smrt ustrijeli.

GOLUBICE TUŽNA

Golubice tužna,
Ostavljena od tvojega para,
Ti žalosno gučeš,
A od bola i ljubavi žara
Sve više i više
Za njim tvoje srdašce izgara.

I mene za dragim
Kao tebe srce ljuto boli,
Ali dugo neće
Nesmiljenoj tuzi da odoli,
Već mi gine, gine,
Jer ga smrtno, golubice, voli.

Ti bar neznaš tuga
Srca tvoga dokle će da vlada,
Al u cvijetu mome
Ja žalosna još lijepa i mlada
Znam da je navijeke
Izgubljena najdraža mi nada.

Ti još u životu,
Golubice, možeš sretna biti,

Ali ja očajna
Vječito ću samo suze liti
Sve dok zemlja skoro
Ne stade mi mrtvo tijelo kriti.

Rana srca moga
Svakim danom na gore se kreće,
A kad umrem mlada
Mene niko sjećati se neće,
Samo ti dolijeći
Pa zalievaj na mom grobu cvijeće.

BUNJEVAČKO VELIKO PRELO

Još bijeli plašt zemlju krije,
Svud još zimski vlada san,
U povoju magle sive
Svanuo je Marin dan.

Subotica sva se budi,
A skoro će doći čas
Da Bunjevce na veselje
Tamburice zove glas.

Salašari konje prežu;
Zorom svaki momak mlad
I djevojka s njime krasna
Krenuše se već u grad.

A u gradu svaka djeva
Jedva čeka tamnu noć
Kad će s dragim odabranim
Na Veliko Prelo poč.

Sabrao se cvijet mladosti
Gdje ozvanja glazbe sklad,

A nekim se uzdah otme:
„O lijepo je biti mlad!“

Talasa se kolo naše,
Svaki mu je mio kret;
Gdje god igra na sve strane
Divi mu se cijeli svijet.

Šušti svila, zveči zlato
I dragulja blista sjaj,
A najviše pogled mami
Djevojačkih lica baj.

Toj zabavi naše nade
I veselju biva kraj
Kada bijeloj Subotici
Već zarudi zore sjaj.

OMLADINI

Vi koji obogaćeni znanjem na života pragu
S poletom stupate na poprište borbe neprestane
Djelujte stalno za rod svoj da budućnosti ljepše
Sunce mu ograne.

U redovima vašim bistrih opažam umova
Iz kojih katkada bljesne misao sjajna
Čija bi u odrazu vještoga vam pera
Svjetlost bila trajna.

Kao što sjeme rod, ideja ideju radja
I progres čovječanstva neprekidno stvara
Kojem i vi doprijeniti možete radom svoga
Mladenačkog žara.

Dužnost vam je teška, ali časna, uzvišena;
Upiruć u vas oči svoje, ocevi vaši traže,
Da budete vazda svijesne i neustrašive
Svoga roda straže.

Vi kao uzdanica naroda nam jedina
Svim silama njegovo podizite blagostanje,
Jer budućnost onakva će nam biti kakvo bude
Vaše djelovanje.

BUNJEVKA

Na djevojačkom prelu u Subotici 28 veljače 1935
deklamirala Vjekoslava Jaramazović

Bunjevka je vitka rasta,
Divno joj je lice bijelo
I rumena kao zora;
Oči su joj zvijezde sjajne,
Valovite kose čarne,
A pojava njena mlada
Dražesna je kao nada.

Bunjevka je dobra kćerka,
Uvijek čedna i poslušna;
Od mladosti svoje rane
Dobro srce, lijepa duša
Rese njeno biće krasno,
Pa zato joj narav blaga
Svakome je tako draga.

Bunjevka je mila seja,
Brata svoga nježno ljubi,
Za njega bi život dala;
Na svaku mu kretnju pazi,
A rečima slatkim godi;

Za sreću mu sve će dati
I pogledom svud ga prati.

Bunjevka je vjerna ljuba
I svetinju čuva braka,
Mladenačkim ona žarom
Iz sve duše strasno ljubi
I poštuje svoga druga
Pa tako mu od oltara
Sve do groba sreću stvara.

Bunjevka je brižna majka.
U odgoji djece svoje
Misao je njoj vodilja
Čista vjera i poštenje.
Nju jedino ide hvala
Što ponosnoj našoj grani
Omladinu svijesnu hrani.

Bunjevka je naša dika,
Daleko se o njoj znade
I nošnji joj svijet se divi,
A osmjehom i veseljem
Razvedri nam tmurne dane;
Kraj zanosnih njenih čara
Na svijetu joj nema para,

BISKUPU IVANU ANTUNOVIĆU

Najveći sine bunjevačkog roda,
Ti, koji suncem nama si svijetlio,
S visine rajske i nebeskog svoda
Pogledaj rod svoj koga si ljubio.

U doba kušnje bio si nam nada
I od samrtnih liječio nas rana;
Bez Tvoga duha i bez Tvoga rada
Roda bi našeg uvenula grana.

Ocevi naši vjerni su Ti bili,
Pred licem Tvojim zavjet položili
I po njemu svud za narod svoj mili
U srca naša ljubav usadili.

San Tvojih želja nam se ostvario:
Domovi naši veseljem se ore;
Tebi koji vijek nad nama si bdio
Srca nam plamom zahvalnosti gore.

Pogledaj djecu i kćeri nam krasne
Kako njeguju dragocjeno znanje

Da u prosvjeti nose luči jasne
I pruže rodu svome blagostanje.

Može l' počivat prah Tvojih kostiju
U grobu hladnom nemile tudjine
Kad Ti je nada najljepša od sviju
Postala zbilja Tvoje domovine?

Tvojoj se vazda klanjajući sjeni
U grud'ma našim plamti želja živa,
Da Tvoga tijela pep'o dragocjeni
Domaje naše zemljica pokriva.

Dužnost je sveta ovog pokoljenja
Koje plodove bere Tvojih djela,
Da u znak hvale i novih stremljenja
Sahrane ovdje ostatke Tvog tijela.

Oh! naši su vijek duh i srce Tvoje!
A Tvoj nam spomen dvostruko je mio,
Jer i Ti si nas za sve vrijeme svoje
Duhom učio, a srcem ljubio.

A kod mramornog Tvoga spomenika
Duhu će Tvome svaki da se divi;
Ti ćeš najveća biti naša dika
Bunjevački rod dokle god nam živi.

NAŠOJ RAVNI

O pitoma naša ravni!
Ti mi prizor pružaš veledivni
Kad prirodu pramaljeće budi
I ptičice milopojke
Svud izvode svoje melodije,
A po tebi šaroliko rascvjeta se cvijeće
Pa me s plamenim ushitom
Što mi mladu nadahnjuje dušu
Ljepota očara, milopoj zanosi,
Zefir ljubi, a miris opaja.

Tvoje njive čovječanstvo hrane,
Tvoje šume, tvoji vinogradi
I potoci što žubore
Tihu pjesmu još ne ispjevanu
Radošću mi pune grudi;
Svaka bašča, svako grmlje,
Svako rašće što u tebi živi
I bujno te krasi
Srce sladi, a oči mi divi.

Seljaci marljivi po tebi se kreću
Blage naravi, nježnih osjećaja,

Te odlike ti si njima
Kroz vijekove u baštinu dala,
Oni od zore pa do sumraka
Mukotrпно teže polja,
A zelene njive što im oči slade
Klonule im krijepe snage
Kao simbol nade.

Sve u tebi pogled mi privlači:
Ovdje konji objesno kola voze,
A volovi pogleda blaga
Na vrat jaram primaju pokorno
Te pognute glave
I polakim koracima
Plugove mučno tegle;
Ondje stada goveda, ovaca
Po livadi bujnoj pasu,
A tamo se u dolini
Od vrućine krdo svinja
U kaljuži lijeno valja.

Kad žar ljetna sunca pšenicu pozlati,
Po njivama tvojim nepreglednim
Talasa se jedro klasje
I žalosno obara si glave,
Jer onamo u daljini
Pod udarcem kose britke
Ono s tobom navijeke se prašta,

A s lahorom što lagano struji
Već se čuje kako negdje
Vršalica tiho zuji.

Po tebi nam jesen plodonosna, blaga
Raznolike pruža dare;
Kada tvoje voćke, vinogradi
Poklone nam rod svoj plemeniti,
Naši se domovi
Napune obiljem tvoje blagodati
Što je naših ispunjenje želja
Koje nam donosi
Sreće i veselja.

Al čim nam svoje sve izruči blago,
Iznemoglo, iscrpljeno
Klonu tvoje bujno rašće,
Mraz obori ukras tvojih bašta
I svuda se pruža slika tužna;
Mrtvu narav pokrov bijeli krije.
Al i takva ti si nama draga,
U studeni zagriješ nam grudi
Pa čekamo, da na život novi
Proljeće te budi.

NAŠI SALAŠI

Bijeli kao labudovi
Po ravnice zelenome sagu
Salaši se naši nižu.
Pijetao je svud u njima
Prvi uranio
I pjevanjem snažnim prije nego
Što zora zarudi
Iz tihoga sanko još prospana bića
Na uranak budi.

Zorom se već ori pjesma bunjevačkih seja,
A Bunjevac pjevajući
Veseo se na posao sprema.
U dvorištu žamor nasto pravi;
Psi na svaki sumnjiv šuštaj gromko laju,
Kokoši sa drva slijeću,
Gaču guske, patke kriče,
Ćurke trče, purani se dure,
Ovce bleje, svinje rokću,
Krave muče, ždrebad se pomamna
Kraj obora katkada zalijeće,
Dok se čeljad užurbano
Na posao kreće.

Stada se rasuše po livadi rosnoj
I poljskome cvijeću,
Po salašu jošte samo
Dječica se šeću.

Po cijelome stanu brižno prave reda
I spremaju tečnu hranu
Bunjevačke snaše
Koje same do podneva
Čuvaju salaše.

Okolo podne stada u obor se vrate,
A radnici koji bjehu
U polju na radu
Nakon objeda u svježemu
Počivaju hladu.

A kad sunca traci koso
Na zemlju padaju,
Radnici se opet tiho dižu
I na rad spremaju.

Sve ponovo na njive se kreće
Gdje će biti do smiraja sunca,
A kada se suton spusti
Nad mirisne ravni,
U predvečerje tiho, tajanstveno
Polako se čeljad i sva stada
Salašu vraćaju,
Da u noći zvjezdanoj i divnoj
Slatko počivaju.

SAN I JAVA

Zašto u snu
Često mi se, draga, javljaš,
A na javi
Susretu se mom uklanjaš?
U snu tvoji čari
Na javi mi sudbe krute
Obnavljaju rane ljute.

Prošle noći
O tebi sam, Jelo, snio
Da u tvome
Naručju sam suze lio.
Još u snu promislih
Da to sretna bješe java
I vjeridba naša prava.

Ti si meni
Prignula ti lijepu glavu
A ja tvoju
Milovao kosu plavu;
Zanešen od milja,
Boginjom sam tebe zvao
I pred noge tvoje pao.

Kad sam htio
Zagrliti tvoje tijelo
Kao sjena
Nestala si, divna Jelo.
Pa zbog tebe vazda
Bilo u snu il na javi
Nenosna me tuga davi.

Kad ni u snu
Ti ne možeš moja biti,
Zašto moram
Ja za tobom suze liti?
Al sudba je česta,
Da za onim srce gori
Zbog koga nas tuga mori.

EROSOVA STRIJELA

Kada su im prvi pogledi strasni
Do srži prodrli njihovih duša,
U srca im zari se snažno
Strijela Erosa hitrog.
Iz rane bujica navali vrele krvi
I plamenom njihova razari lica.
Al umjesto boli toplina ugodna i slasna
Svim njihovim prostruji bićem,
A milje u moru sreće duše im stapa.
Uzdahom blaženstva drhtahu im grudi
U zanosi čiste ljubavi.

Mladost im poletna božanstvene draži
Samo povećava,
A ljepota i sve blago svijeta
Za njih nemaju čara.

Zadivljeni stoje nepomično, nijemo
I jezikom božanskim zbore
Te znaju bez i jedine riječi
Sve što duša kaže duši.

U kontemplaciji neizrecive im sreće
Koja ih do sfera nebeskih diže

Opojeni ljepotom najsladjega čuvstva,
Htjeli bi da svetost toga stanja
Traje dugo, dugo . . .

Ali čim su oni
Do niskosti tjelesnog dodira pali,
Rasplinu se ljepote duše,
A dražest grube ostade tvari
Kojoj vrijeme uništava čari.

Oh! da čovjek ima snage
Da si ljubav samo pogledima hrani,
Tad bi ponosan mogao da klikne:
„Puzajte u blatu, niske strasti,
Dostojni stanari zemlje
I ako boravim s vama,
Pripadam drugome carstvu.“

Po temi Marije B.

KAD BI ZNALA

Kad bi znala kako pojava ti bajna
Zagrije od tuge studeno mi srce,
Ti bi katkad od milosti
U susret mi došla.

Kad bi znala kako plamen tvojih očiju
Klonulo mi tijelo na nov život budi,
Ti bi kao dobra seja
Katkada me pogledala.

Kad bi znala kako osmjeh divni
Okolo tvojih plamenih usana
Razvedri mi nebo tmurno,
Ti bi mi se nasmiješila.

Kad bi znala kako glas ti meki
Ko božanska melodija
Prodire u moju dušu,
Nekoliko slatkih riječi
Ti bi mi kazala.

Kad bi znala koliko te ljubim
I da ću te navijeke ljubiti,

Ganuta u srcu tvome, nešto
Ti bi me ljubila.

Kad bi znala da moj život
Bez tebe će nesretan uvijek biti,
Ti bi možda sve do groba
Moja druga bila.

TI ODLAZIŠ

Ti odlaziš ponosna i razdragana,
Velom ovijena ko pojava rajska,
Mlada i lijepa;
Ti odlaziš, a oči ti bajne
Od mene se kriju;
Ti odlaziš i u zanosu svome
Za me više nemaš riječi.
Ne pitaš me kako bez tebe će mi biti,
A ne mariš što mi srce plače
Za tobom koju više no ikada
Na rastanku ljubi.

Zaboravljaš časove divne
Ljubavi nam prve.
Od veselja tvoje plamti lice,
Od ljubavi gori srce,
A na cvjetnoj ztazi
Kojom ćeš stupati
Sreća ti se blistava smiješi.

Idi, samo idi
Gdje te ljepša nada mami.
Ali kada času životne slasti

Ispiješ do dna,
Kad izblijedi ljubav tvoja,
Sjeććeš se onih koji su te sa toliko žara
Negda ljubili.
Vratićeš se do prozora moga,
Tražićeš me, tražit Andjelijo,
Al više me nećeš naći.
Na moja ćeš doći vrata
Koja ti se otvoriti neće.
Srce će te zaboljeti ljuto
Kao što sad mene boli.
Na razorenome ognjištu
Razorena će biti i sreća nam zemna,
A mi ćemo u životu
Zbog nevjere, Andjelijo, tvoje
Čamiti oboje.

SRODNE DUŠE

U daljinu
Gdje obalu plače more
Misli moje
Vijek u tvoje lete dvore,
Al bez tebe
Koju dražest svaka krasi
Život mi se tiho gasi.

Kada zefir
Podrhtava morske vale,
Tad pomisli
Usred bašće procvjetale:
„To je uzdah
Što ga dragi zaljubljeni
Iz daleka šalje meni“.

Kad oblaci
Kišu lijuć zemlju mračne,
Znaj, Andjelo,
Da za tobom dragi plače,
Pa ćeš i ti
Osjećajuć tugu moju
Prolit možda suzu koju.

U samoći
Da im boli teške blaže,
Duše naše
Rastavljene još se traže;
Al uzaman,
Provodeći život same,
One tužno vazda čame.

Sjećaš li se
Kada sretni mi smo bili
I zajedno
Ljubavi nam slasti pili?
Ali brzo
Od mladosti naše rane
Proveli smo lijepe dane.

O toj sreći
Prestali smo više sniti,
Jer zajedno
Ne možemo nikad biti;
Srca naša
Koliko se žarko vole
Toliko nas ljuto bole.

Sudbina je
Nesmiljena tako htjela,
Jer je kruto
Jedno drugom nas otela,

Pa kad sreću
Već ne može da nam vrati,
Nek nam tužni život skрати.

Kad gorčinu
Ispijemo do dna čaše,
Zajedno će
Vinuti se duše naše
Do svijetova
Na kojima naših nada
Harmonija viša vlada.

Tamo ćemo
Veću radost uživati
Nego što je
Život ovaj može dati,
A ljubavi
Čiste, lijepe, veličajne
Slasti će nam biti trajne.

DA SE ŽARKO UGASILO SUNCE

Da se žarko ugasilo sunce,
Da su zvijezde s neba popadale,
Da mi nije zarudila zora,
Da je svjetlost pomrčala dana
I da propast nastala je svijeta,
Ne bih tako iznenadjen bio
Kao što sam zadobio rana
Od promjene tvoje čudnovate.
Ljepote mi svoje poklonila sve si čari,
A sad mržnjom progoniš me kruto.
Tvoje lice negda nasmijano
Strogošću sad krv mi ledi,
A oči ti čarne
U kojima j' ljubav sjala,
Kao strijele otrovne me bodu,
Gnjev u njima živi plamti.
Zato mene već ne grije sunce,
Na nebu mi ne blistaju zvijezde.
Bez tebe mi
Zora više zaruditi neće
Nit ću ikad imat sretnih dana,
Ti jedina možeš izliječiti
Ono srce kome
Tvoja ruka zadala je rana.

BOL ZA DRAGIM

I nema ga, nema!
Čekajući
Svaki čas me ljuto muči, uzrujava,
Ko godine dugi su mi dani,
A najgore za mene je
Što mom bolu, jadu
Znam da više nema lijeka,
Jer sam tužna i očajna
Izgubila nadu.

Slomljena i bolna
Klonulo mi jedva nosim tijelo
Koje nigdje ne nalazi mira.
Za me više nema čara:
Već uzalud u bašči se šecem
Medju raznim i mirisnim cvijećem:
Poglede mi ništa ne osvaja;
Zalud mi je svako blago,
Zalud ugled, čast i bučne gozbe česte
Kad me tuga slama sve jače i jače
I ranjeno srce moje
Neprestano plače.

Noći, tihe noći
Kada velo na zemlju se spusti,
U krevetu gori moje tijelo
Kao da je na postelji trnja;
Previja se, umara i znoji,
Krv mi vrije,
Srce burno, uzrujano bije
Pa u bolu i očaju
Gnjev me truže, dosada ubija
I jadna se bez tihoga sanku
Od večeri do svanuća
Mučim bez prestanka.

Tako noći, dani
U stalnome teku mi užasu.
Pomisao svaka
Na budućnost jezu mi zadaje,
Al od svega najljuće me boli
Što ja sama mome zlu sam kriva
Pa me zato već nesnosno
Ljuti što sam živa.

Dragi, moj se dragi
S drugom sada djevojkom zanima;
On kao luč svojim svagdje svijetli znanjem
I slava mu krasi čelo.
Do njega se
Nikada već uzdignuti neću;
Gini zato, gini, živote moj mladi
Da mi tijelo što prije se
U grobu ohladi.

ZBOGOM OSTAJ

Zbogom ostaj, mi nikada
Nećemo se više naći;
Od tebe će u daljini
Života mi sunce zaći.

Ljubio sam tebe žarko
Ko svetinju, divna Jelo;
Zbog tebe mi slomljeno se
Od studeni trese tijelo.

Negda su mi oči tvoje
Rasplamtile život mladi,
A sada im pogled strogi
Do kostiju mene hladi.

Već i lice moje blijedo
Od samrtnih vene rana,
A zatim će, draga, doći
Skori konac mojih dana.

Kada smrti kosa britka
Umori me, dušo moja,
I tvoje će, možda, lice
Orositi suza koja.

Al zbog moje sudbe krute
Nek ne plače srce tvoje
Nego sretna sve do groba
Ostaj poslije smrti moje.

ZOV MLADOSTI

Živahna sam crnka mlada,
Lica mala, bijela i rumena;
Prijazna sam i vesela,
Oči su mi dva alema sjajna
Što plamenom gore strasti,
Koralne su tanke usne moje
U čijem se osmjehu omamljivom kao nada
Pokazuju sitni biser zubi:
Od nektara veće mogu slasti
Pružiti onom ko me ljubi.

Tanana sam i visoka,
Dražesno je gipko moje tijelo,
Duša čista, plemenita,
A zvonki glas slatka melodija
Pjesme mladosti lijepe.

U mene su tople grudi,
A u njima vrelo srce
Koje žarko zna da ljubi.

Svilene su kose moje
Valovite, bujne, čarne

Ko noć koja ljubav mami,
A mirisne, meke, fine
I lagane kao dah zefira.

Sa dvadeset mojih ljeta
Simbol jesam sreće prave,
Sa pojave moje mlade
Blistaju se omamljivi čari
Koji traže i obećavaju
Sve što život najboljega daje.
Oh! dodji mi, dragi, dodji,
Ne gubimo lijepe dane.
Leti vrijeme i veselje s nj me,
Svakim danom otme nam se blaga
Što nam ga je mladost dala.
Dodji dragi dok ljepote draž me krasi
I dok mi se u njedrima
Ljubav ne ugasi.

NJENE OČI

Njene su oči kao nebo plave,
Iskrene, blage i ko nadzemaljske
Magičnom silom svakoga zatrave.

Ko alem su čiste, lijepe i božanskih čara;
Pogled im je pun miline kao ljubav drage
Koja zanos i divljenje u duši nam stvara.

Vesele su i duboke kao more,
A toplina iz njih žarka emanira,
Jer plamenom one živim strasno gore.

U njima se slika odrazuje vjerna
Duše koja radost najsladju mi pruža
I zrcali njena ljubav neizmijerna.

Ali kad u njima zablistaju suze
I od bola srce ranjeno joj plače,
Muka, teška muka dušu mi obuze.

Izvor su mi one veselja i tuge.
S njima se radujem i sa njima plačem,
Jer one su oči života mi druge.

TVOJ DAH JE MIRIS CVIJEĆA

Tvoj dah je miris cvijeća,
Tvoj glas opojna melodija,
Tvoje oči bljesak zvijezda,
Tvoje lice rujna zora,
Tvoje biće svijetlost dana.

Ti si meni kao božje sunce
Bez kojega ni života nema,
Ti me griješ ljubavi ti žarom
U pustinji ovog svijeta
Gdje okružen zlobom i pakošću ljudskom
Jedino još tebe imam
U koju se povjeravam.

Vidiš kako protivnici sa svih strana
Na mene se dižu
Da me slome, upropaste,
Al dok si ti sa mnom, Andjelijo,
Niko mene oboriti neće.
U tebi je jakost moja.
Tvoj mi pogled

Klonuli duh na nov otpor budi,
A osmjeh ti božanstveni
Mome tijelu nove snage daje
Koje neće biti nikad iscrpljene
Dokle god si ti kraj mene.

U oazi osamljenoj
Gdje nikoga osim tebe nemam,
Ti si mi više od mene samoga,
Ti si izvor i smisao života moga,
Ti si duša moje duše,
Srce srca moga.
Samo još jedina pomisao brige mi zadaje
Da ti nikada neću bit u stanju
U životu onoliko dobra dati
Koliko mi ti ga daješ.

KASNO UVIDJANJE

Oh da mi on samo još jednom se vrati!
Prestala bi tuga što mi život krati.

Ljubav mi za njega plamti neizmijerna
Pa do smrti svoje bila bih mu vjerna.

Ja bih mu od milja u naručje pala
I nevjeru svoju suzama oprala.

Kraj njega ponovo sreća bi mi sjala
I studeno srce ljubav ogrijala.

Al on mi nikada vratiti se neće,
Jer ljepote moje svenulo je cvijeće.

Naborano lice i kose mi sijede
Njegovim očima ništa već ne vrijede.

Mnogo je zbog mene morao da strada
Kad sam ga varala dok sam bila mlada.

Pa i onda kad se nevjernost oprašta,
Stare grijehe svaki treba da isprašta.

Kad rastanku našem ja sam bila kriva,
Pravo je da patim dokle god sam živa.

EGOIZAM U LJUBAVI

Ja u tebi sebe ljubim,
Jer ti si draži dio mene
I mladosti mi najljepši cvijet
Bez kojega bi mi pust i ništavan
Bio život i cijeli svijet.

Ti mi pružaš sve radosti:
Duša ti je moje blago,
Srce ljubav, ljepota divljenje;
Od čara se pojava ti sije,
A tijelo mi u studeni
Očiju ti plamen grije.

U ljupkome tvom osmjehu
Nebeske se siju draži,
A kada mi blago i umilno
Progovoriš slatke riječi,
Milozvučni, meki, zanosni, opojni
U srcu mi glas ti ječi.

Ja u tebi sebe ljubim,
Jer mi dvoje biće smo jedno,
Po tebi jedino život mi postoji
I sretan ću pravo samo dotle biti
Dokle god budemo svoji.

NEZABORAVLJENA

Jedne si večeri kazala mi tiho:

„Na svijetu je sve prolazno,
Život, mladost, ljubav, veselje i tuga,
Sve što je pod uticajem vremena se mijenja
Pa ćeš i ti mene uskoro zaboraviti.“

Jest, sve je prolazno, samo ti pred očima
Uvijek ćeš mi biti.

Nebo me potsjeća na oči ti plave,
Zora mi dočara tvoje lice bajno,
Sunce žarko kose ti je zlato;
U slavulja pjesmi tvoj mi glas ozvanja,
U ljepoti dana sja tvoje veselje,
A tmurnim oblakom tuga ti se mračí,
U drhtavoj rosi suze ti blistaju
I bol mi zadaju.

Tako pojave ti tanane i mlade
Neodoljive ja susrećem čari
Kud god podjem, Andjelo,
Po svijetu ovome.
Na trnovitoj života mi stazi
Ti ćeš uvijek sa mnom biti,
Jer u srcu ti si mome.

RESIGNACIJA

Svijete, kojim vazda zlo većinom vlada,
Na tebi me kušnja mori neprestana,
A toliko puta prevarena nada
Samo povećava boli mojih rana.

Ipak se ne tužim na sudbu mi kletu.
Možda će budućnost boli da mi blaži,
Možda još i sada na ovome svijetu
Ima jedna duša koja mene traži.

Bilo da me čeka u životu sreća,
Bilo da nevolja snadje me još veća,
Istinu i pravdu ljubim neizmjerno

Bez obzira na gnjev brojnih mi zlotvora;
Vršeci zadaću dužnosti mi vjerno,
Čekam neka dodje sve što doći mora.

AUX FRANCAIS¹⁾

Vous qui avez été nos plus grands bienfaiteurs,
Qui de tant de bonté nous avez honoré,
Tous vos nobles bienfaits et nos cruels malheurs
Nous ont lié de noeuds qui nous seront sacrés.

A vous nous adressons les plus chers de nos voeux,
Fils de la nation de nous tant admirée;
Nous voulons en ce jour pour nous le plus heureux
Honoré les vertus dont vous êtes parés.

Mais ce serait, Français, un effort plus qu'humain
De vos faits généreux égaler la grandeur.
Heureux, nous vous prions: recevez de nos mains
Les fleurs de nos jardins, et recevez nos coeurs

Attendris de bonheur et jusqu' aux pleurs émus,
Nous vous tendons les mains; puisse votre séjour
Parmi nous vous prouver la vérité connue
Que nous avons été dignes de votre amour.

Quand vous vous retournez aux rives de la Seine,
Dites à vos parents, à vos soeurs, à vos frères
Que leurs bienfaits pour nous n'avaient pas été vains,
Que nous les adorons, que la France nous est chère.

¹⁾ Paul Emil Naggiar, ambassadeur de France à Beograd visita Subotica 4 juin 1934. C'était à cette occasion que sont écrits ces vers.

AL DUOMO DI MILANO¹⁾

Splendor dell' arte dei tempi passati,
Miro i tuoi raggi risplendenti
Che nell' avvenir non saranno spenti,
Perché sono dal genio creati.

Felice io m'immergo nel mirarti
Dai muri all' altissima croce;
Commosso te canto con trepida voce
Indegna delle tue divine arti.

L'armonia della tua costruzione,
I marmorei muri, le torri molte
Pei miei sguardi tutte le volte
Empian l'alma mia d'ammirazione.

Nell' universo tu brilli come stella,
Pure si sente assai beato
Ogni uomo che ha contemplato
Le tue meraviglie a Milano bella.

¹⁾ Questi versi sono stati scritti in aprile 1933. durante il mio soggiorno a Milano. L'Italia, patria di tanti poeti ed artisti, come si sa, è piena di vari monumenti storici che qualche volta ispirano i poeti stranieri a scrivere dei versi nella bellissima lingua italiana.

S A D R Ź A J

	Strana
Uvod	3
Geneza	5
O Bogu	11
Moja duša	15
Razum i dobrota	18
Život	20
Moji neprijatelji	22
Bijeda	24
Osušeni zumbul	26
Kad mladosti sjaj potamni	27
Poezija	29
Dušni dan	31
Subotici	32
Imendan	33
Svrha života	34
Nad krevetom bolesne prijateljice	36
Agonija	37
Golubice tužna	39
Bunjevačko Veliko Prelo	41
Omladini	43
Bunjevka	44
Biskupu Ivanu Antunoviću	46
Našoj ravni	48
Naši salaši	51
San i java	53
Erosova strijela	55
Kad bi znala	57
Ti odlaziš	59
Srodne duše	61
Da se žarko ugasilo sunce	64
Bol za dragim	65
Zbogom ostaj	67
Zov mladosti	69
Njene oči	71
Tvoj dah je miris cvijeća	72
Kasno uvidjanje	74
Egoizam u ljubavi	75
Nezaboravljena	76
Resignacija	77
Aux Français	78
Al' Duomo di Milano	79